

Guide: Tilsyn med de fredede områder

Hvad gør jeg, trin for trin, når jeg vil tjekke en fredning og opdager, at vilkårene ikke overholdes?

Baggrund

DN har kunne foreslå nye fredningssager siden 1937. Derfor føler vi et særligt ejerskab til de fredede områder og også et ansvar for, at de bliver respekteret. Heldigvis bliver langt de fleste fredninger vedligeholdt og bestemmelserne fulgt. Men støder du på et fredet område, hvor det ikke er tilfældet, så vil vi med denne guide give dig redskaber til at gøre noget ved det.

Guiden indeholder

- Hvor finder jeg de fredede områder på nettet?
- Hvordan er en fredningskendelse normalt opbygget?
- Hvad er en almindelig fredningskendelse og hvad er det vigtige for os?
- Hvad er en plejeplan og hvor finder jeg dem?
- Hvad kan plejeplaner?
- Hvad skal jeg se efter i mit tilsyn?
- Hvem kontakter jeg, når jeg opdager et problem?
- Hvordan sikrer jeg, at kommunen agerer og hvad er mine klagemuligheder?

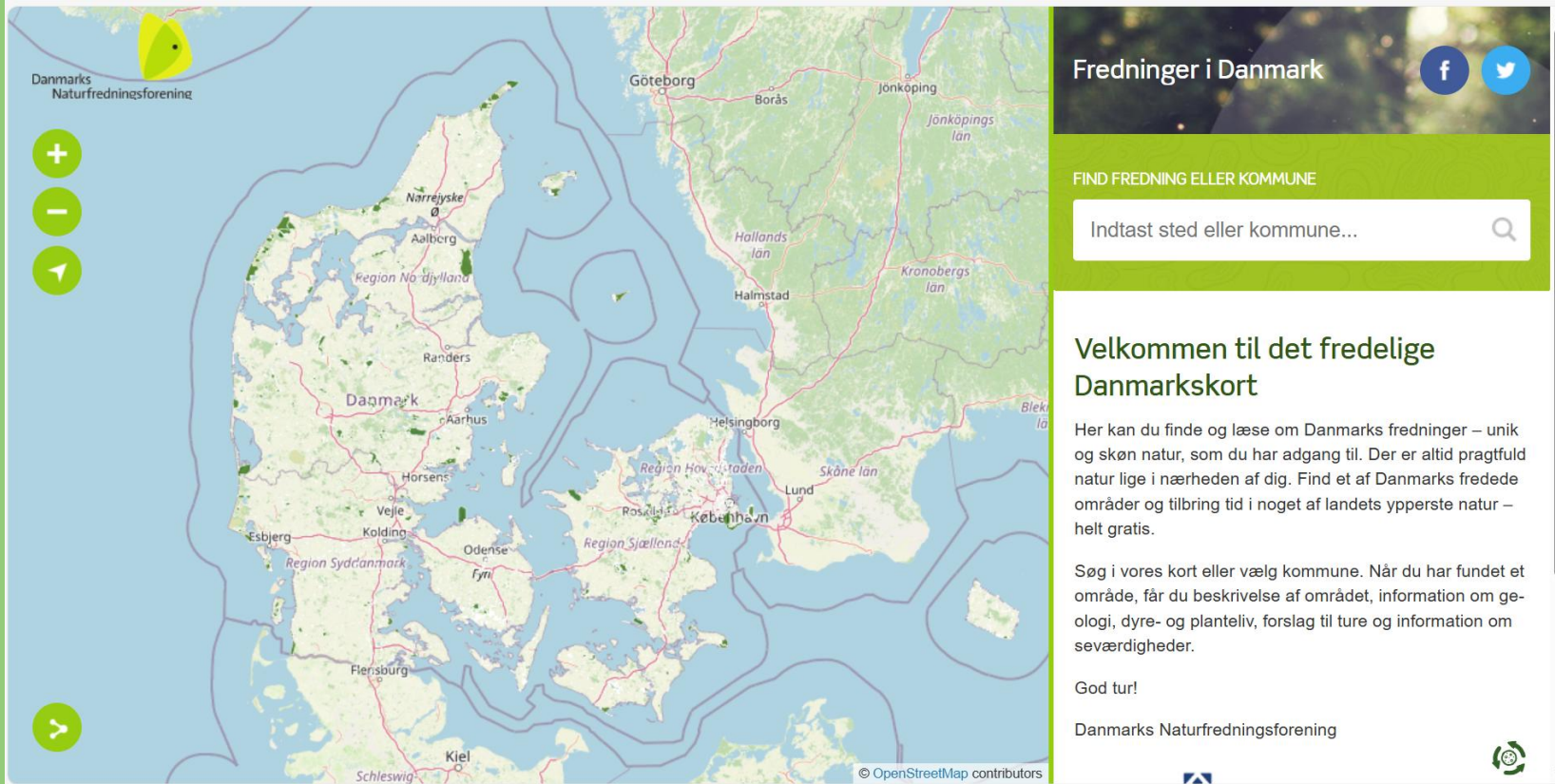
Hvor finder jeg de fredede områder på nettet?

- <https://www.fredninger.dk/>
- <https://danmarksarealinformation.miljoportal.dk/>

Hvor finder jeg de fredede områder på nettet?

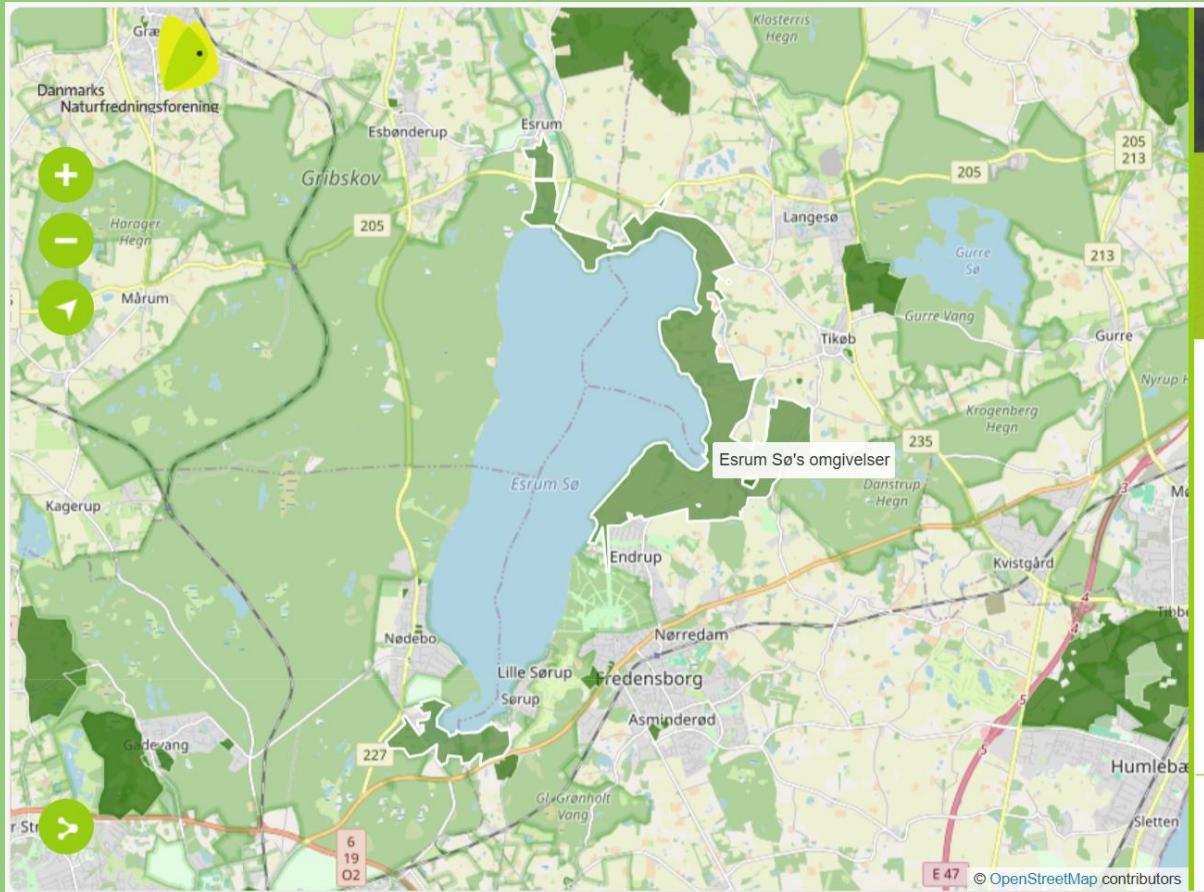
-På fredninger.dk kan fredningen søges frem i søgefeltet til højre eller findes på kortet.

The screenshot displays the website 'Fredninger i Danmark'. On the left is a map of Denmark with various regions and cities labeled, such as København, Odense, and Ålborg. On the right is a search interface with the title 'Fredninger i Danmark' and social media icons for Facebook and Twitter. Below the title is a search bar with the placeholder text 'Indtast sted eller kommune...'. The main content area features the heading 'Velkommen til det fredelige Danmarkskort' followed by a paragraph: 'Her kan du finde og læse om Danmarks fredninger – unik og skøn natur, som du har adgang til. Der er altid pragtfuld natur lige i nærheden af dig. Find et af Danmarks fredede områder og tilbring tid i noget af landets ypperste natur – helt gratis.' Below this is another paragraph: 'Søg i vores kort eller vælg kommune. Når du har fundet et område, får du beskrivelse af området, information om geologi, dyre- og planteliv, forslag til ture og information om seværdigheder.' The text 'God tur!' and 'Danmarks Naturfredningsforening' is at the bottom of the content area.

Hvor finder jeg de fredede områder på nettet?

-Eksempel på, hvordan det ser ud, når man vælger en fredning:

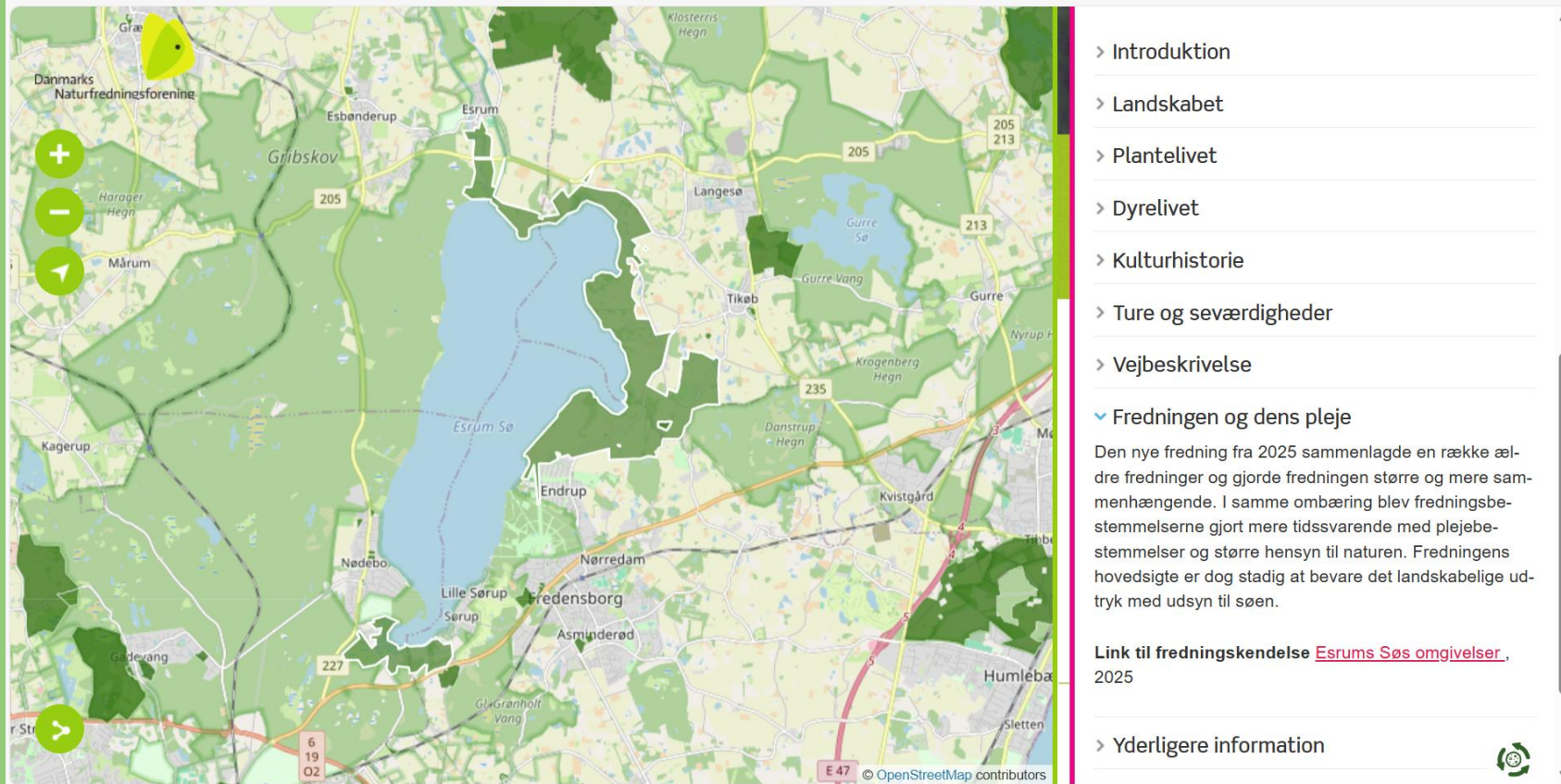

The image shows a map of the Esrum Sø area in Denmark, highlighting various green zones and protected areas. The map includes labels for locations like Gribskov, Langeso, Gurre Sø, and Esrum Sø's omgivelser. A yellow circle highlights a specific area in the top left corner. The map also shows roads and other geographical features.

The right side of the image shows a mobile app interface for 'Esrum Sø's omgivelser'. It features a pink close button, social media icons for Facebook, Twitter, and Print, and a description: 'En af Danmarks smukkeste søer, der mod vest støder op til landets næststørste skov Gribskov, byder på mange oplevelser. Selve søen er ikke fredet, men det er omgivelserne for en stor del. For den kult...'. Below the text is a photo of trees by the water. At the bottom, there are buttons for 'CYKLISTER', 'FAMILIER', and 'VANDRERE'.

Hvor finder jeg de fredede områder på nettet?

-For hver fredning er samlet korte tekster, som beskriver forskellige emner. Under punktet "Fredningen og dens pleje" findes selve fredningskendelsen.

The screenshot shows a web application interface. On the left is a map of the Esrum Sø area, with a yellow circle highlighting a specific location. On the right is a list of navigation options:

- > Introduktion
- > Landskabet
- > Plantelivet
- > Dyrelivet
- > Kulturhistorie
- > Ture og seværdigheder
- > Vejbeskrivelse
- ▼ Fredningen og dens pleje

Under the selected option, there is a text block:

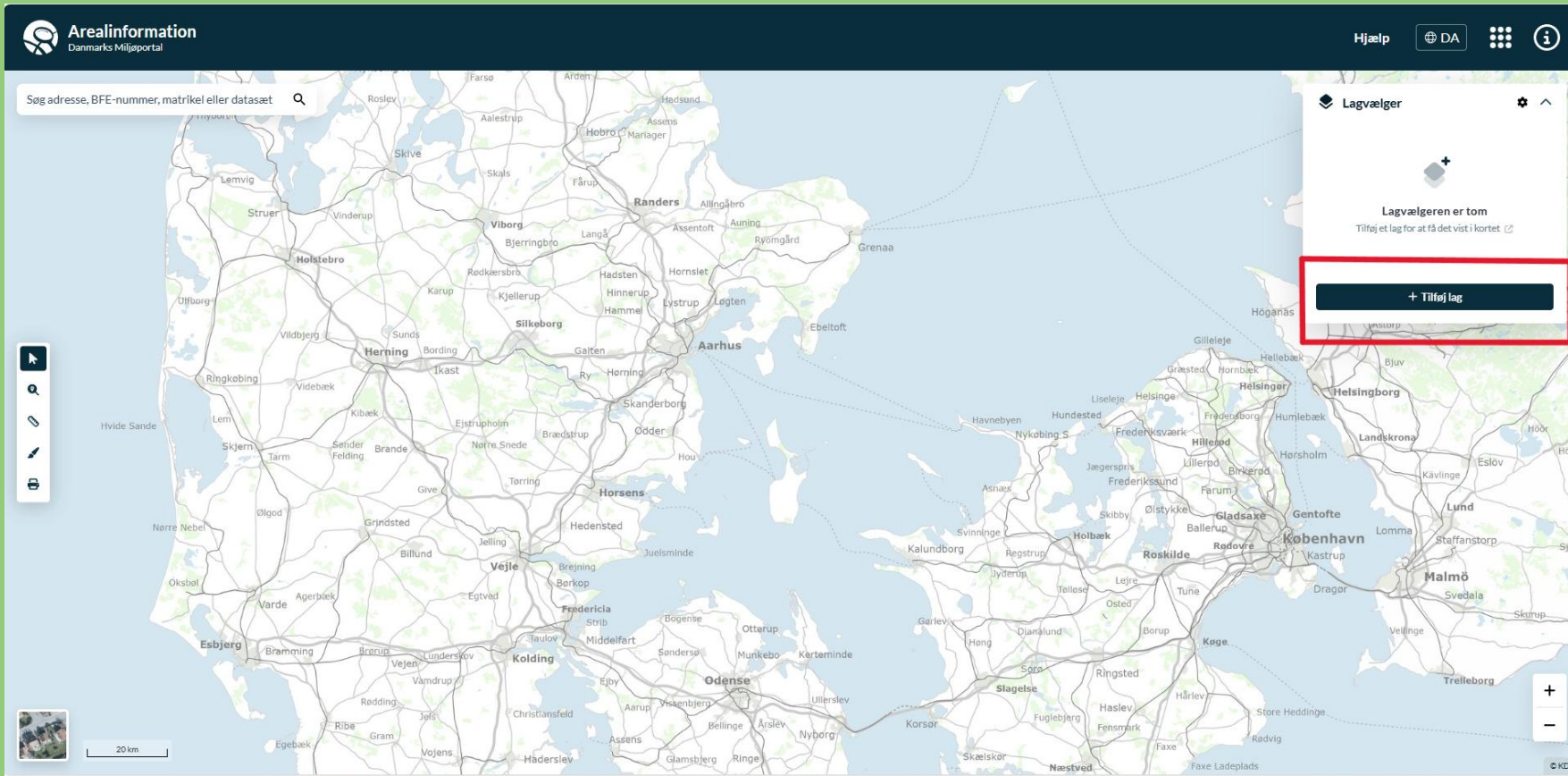
Den nye fredning fra 2025 sammenlagde en række ældre fredninger og gjorde fredningen større og mere sammenhængende. I samme ombæring blev fredningsbestemmelserne gjort mere tidssvarende med plejebestemmelser og større hensyn til naturen. Fredningens hovedsigte er dog stadig at bevare det landskabelige udtryk med udsyn til søen.

Link til fredningskendelse [Esrum Sø og omgivelser, 2025](#)

At the bottom of the list, there is an option: > Yderligere information

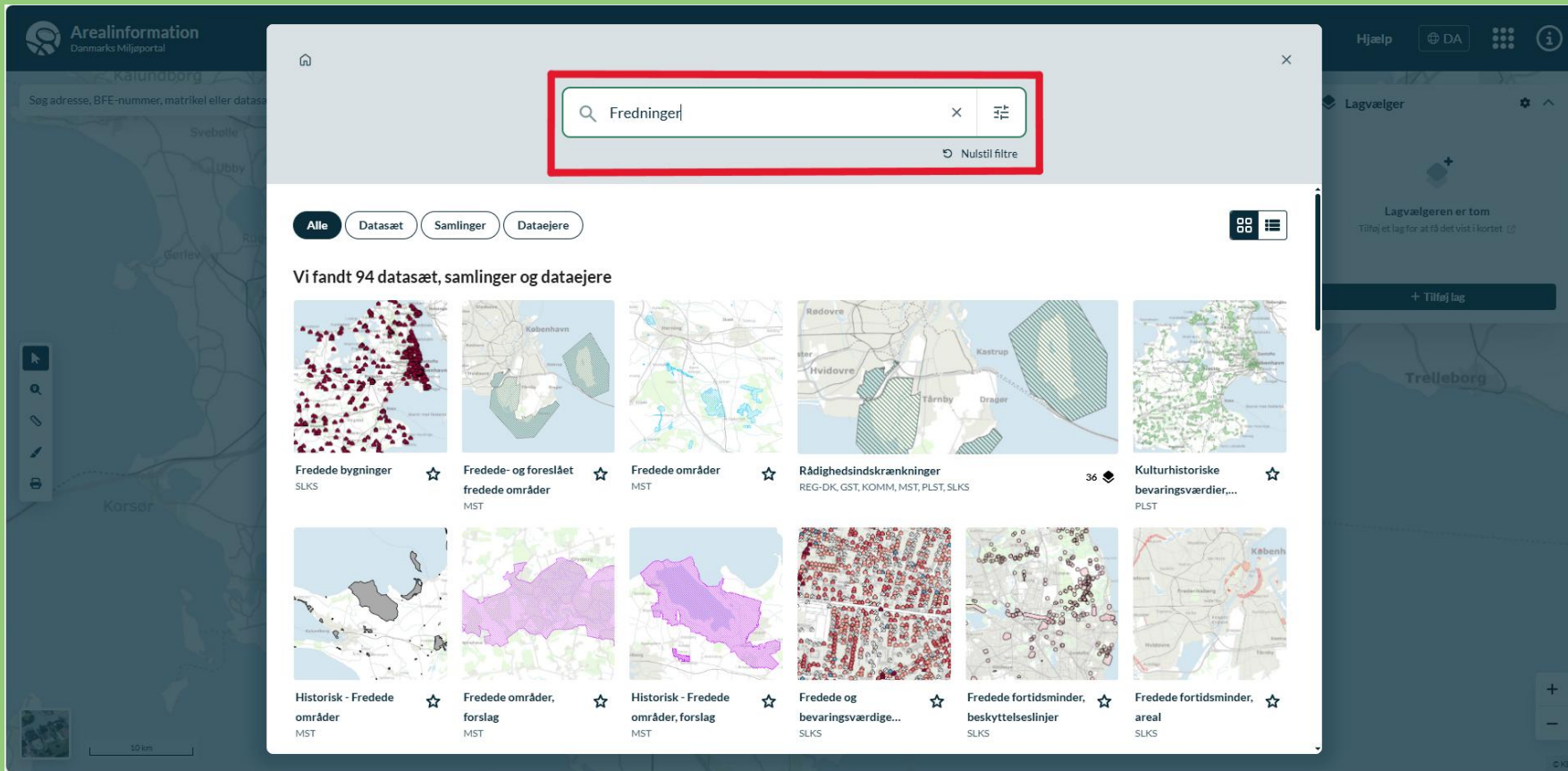
Hvor finder jeg de fredede områder på nettet?

-På Arealinformation skal laget *fredninger* først tilføjes. Dette gøres ved at trykke "Tilføj lag":

Hvor finder jeg de fredede områder på nettet?

-Herefter søges *fredninger* frem i søgefeltet:

The screenshot shows the Arealinformation website interface. At the top left, the logo for 'Arealinformation Danmarks Miljøportal' is visible. The search bar at the top center contains the text 'Fredninger' and is highlighted with a red rectangle. Below the search bar, there are tabs for 'Alle', 'Datasæt', 'Samlinger', and 'Dataejere'. The main content area displays a grid of 12 search results, each with a map thumbnail and a title. The results include:

- Fredede bygninger (SLKS)
- Fredede- og foreslået fredede områder (MST)
- Fredede områder (MST)
- Rådighedsindskrænkninger (REG-DK, GST, KOMM, MST, PLST, SLKS)
- Kulturhistoriske bevaringsværdier, ... (PLST)
- Historisk - Fredede områder (MST)
- Fredede områder, forslag (MST)
- Historisk - Fredede områder, forslag (MST)
- Fredede og bevaringsværdige... (SLKS)
- Fredede fortidsminder, beskyttelseslinjer (SLKS)
- Fredede fortidsminder, areal (SLKS)

Hvor finder jeg de fredede områder på nettet?

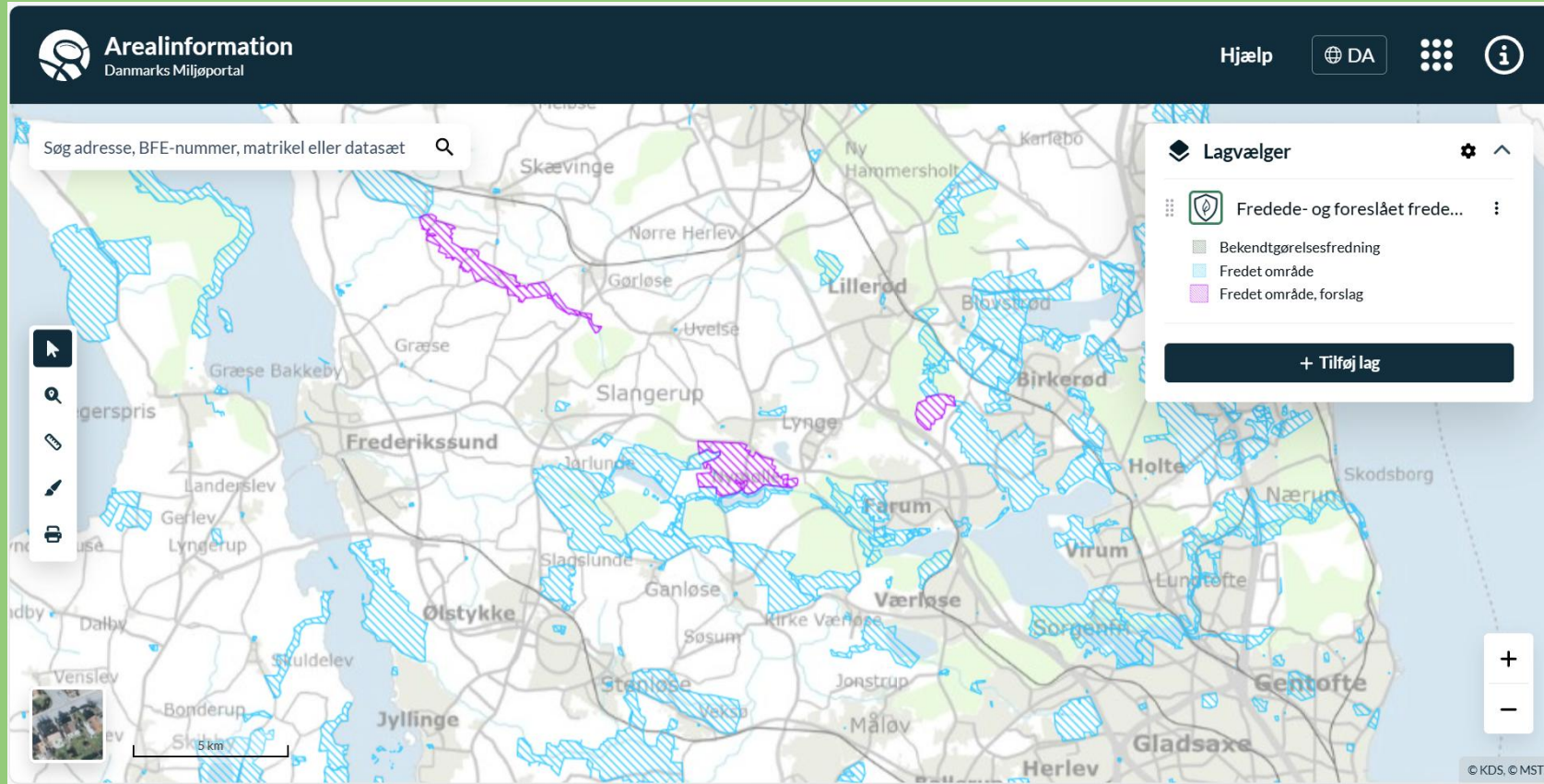
-Fredninger kan åbnes som forskellige lag:

Man kan enten åbne de to separate lag "Fredede områder" og "Fredede områder, forslag"
Eller åbne det samlede lag "Fredede- og foreslået fredede områder"

The screenshot shows the Arealinformation web portal interface. At the top, there is a search bar with the text 'Fredninger' and a search icon. Below the search bar, there are tabs for 'Alle', 'Datasæt', 'Samlinger', and 'Dataejere'. The main content area displays a grid of 12 map thumbnails, each representing a different dataset. The thumbnails are arranged in two rows of six. The first row includes: 'Fredede bygninger', 'Fredede og foreslået...', 'Fredede områder', 'Rådighedsindskrænkninger', and 'Kulturhistoriske bevaringsværdier...'. The second row includes: 'Historisk - Fredede områder', 'Fredede områder, forslag', 'Historisk - Fredede områder, forslag', 'Fredede og bevaringsværdige...', 'Fredede fortidsminder, beskyttelseslinjer', and 'Fredede fortidsminder, areal'. The 'Fredede og foreslået...' and 'Fredede områder, forslag' thumbnails are highlighted with a red border. On the right side, there is a sidebar with a 'Lagvælger' (Layer Selector) section, which lists the same datasets and allows users to toggle them on or off. The top right corner of the interface shows 'Hjælp', 'DA', and a user profile icon.

Hvor finder jeg de fredede områder på nettet?

-Hvis man vælger laget "Fredede- og foreslået fredede områder", dukker alle 3 slags fredninger op, og signaturen for dem vises i lagvælgeren i højre side (hvis ikke signaturforklaringen er synlig, kan man slå den til ved at trykke på tandhjulet i lagvælgeren og slå signaturforklaring til):

Hvor finder jeg de fredede områder på nettet?

-Vælg en fredning ved at trykke på den og vælge "Arealfredning – fredede områder" i pop-up boksen:

The screenshot shows the Arealinformation web application interface. At the top left, there is a search bar with the text "Søg adresse, BFE-nummer, matrikel eller datasæt". The main area is a map of Denmark with various protected areas highlighted in different colors: light blue for "Fredet område", purple for "Fredet område, forslag", and light green for "Bekendtgørelsesfredning". A pop-up menu titled "Vælg objekt" is open, showing the option "Arealfredning" with a sub-option "Fredede områder". On the right side, there is a "Lagvælger" (Layer Selector) panel with a list of layers: "Fredede områder, forslag", "Fredede områder", and "Fredede- og foreslået fredede...". Below the list is a "+ Tilføj lag" button. The bottom left corner shows a scale bar for 5 km and a small satellite image. The bottom right corner has a copyright notice "© KDS, © MST".

Hvor finder jeg de fredede områder på nettet?

-Nu bliver fredningen fremhævet på kortet, og en informationsboks om fredningen åbnes i venstre side:

The screenshot shows the Arealinformation web application interface. The main map displays the Copenhagen region with various protected areas highlighted in blue and pink. The left sidebar is open to the 'Arealfredning' section, showing details for a selected area. The top right corner contains navigation and help options.

Arealinformation
Danmarks Miljøportal

Hjælp DA

Søg adresse, BFE-nummer, matrikel eller datasæt

Arealfredning
Fredede områder

Detaljer Attributter Hvad gælder

Fredede områder
Datasæt fra Miljøstyrelsen

Geometritype MultiPolygon
Areal 708,60 ha

Rediger området
Du kan redigere området hvis du ønsker at analysere bredere end objekts standard geometri.
Gør området redigerbart →

Øvrige systemer
Åbn andre systemer

Lagvælger

- Fredede områder, forslag
- Fredede områder
- Fredede- og foreslået frede...

Bekendtgørelsesfredning
Fredet område
Fredet område, forslag

+ Tilføj lag

Hvor finder jeg de fredede områder på nettet?

-Vælg overskriften "Attributter" i informationsboksen og scroll ned for at finde linket til fredningskendelsen:

The screenshot shows the Arealinformation web application interface. On the left, the 'Arealfredning' information panel is open, with the 'Attributter' tab selected and highlighted by a red box. The 'Link' field at the bottom of the panel is also highlighted by a red box, containing the URL: <https://www.2.blst.dk/nfr/08242.00.pdf>. The main map area displays a map of the Helsingør region with various protected areas marked in different colors and patterns. On the right, the 'Lagvælger' panel is visible, showing a legend for 'Fredede områder, forslag' and 'Fredede områder', with a '+ Tilføj lag' button at the bottom.

Hvor finder jeg de fredede områder på nettet?

-Fredningskendelsen åbner i et nyt vindue. Vælg "Indhold" i øverste venstre hjørne:

The screenshot shows a web browser window displaying a document. The browser's address bar shows the page number '1 af 327'. The document content is as follows:

Afgørelser – Reg. nr.: 08242.00

Fredningen vedrører: Esrum Søs omgivelser

Bemærkninger:

Bemærkning om formål og bestemmelser:
I dokumentet er fredningens formål og bestemmelser fremhævet som hjælp til læseren. Fremhævingerne er vejledende. Fredningens formål og bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser findes under, så hele afgørelsen fra Fredningsnævnet og Overfredningsnævnet/Klagenævnet læses.

[Træk her for at kunne direkte til den vedrørende fremhævelse af fredningens formål](#)
[Træk her for at kunne direkte til den vedrørende fremhævelse af bestemmelserne](#)

Domme:

Taksationskommissionen:

Miljø- og Fødevareklagenævnet: 23-01-2025

Fredningsnævnet: 15-12-2021

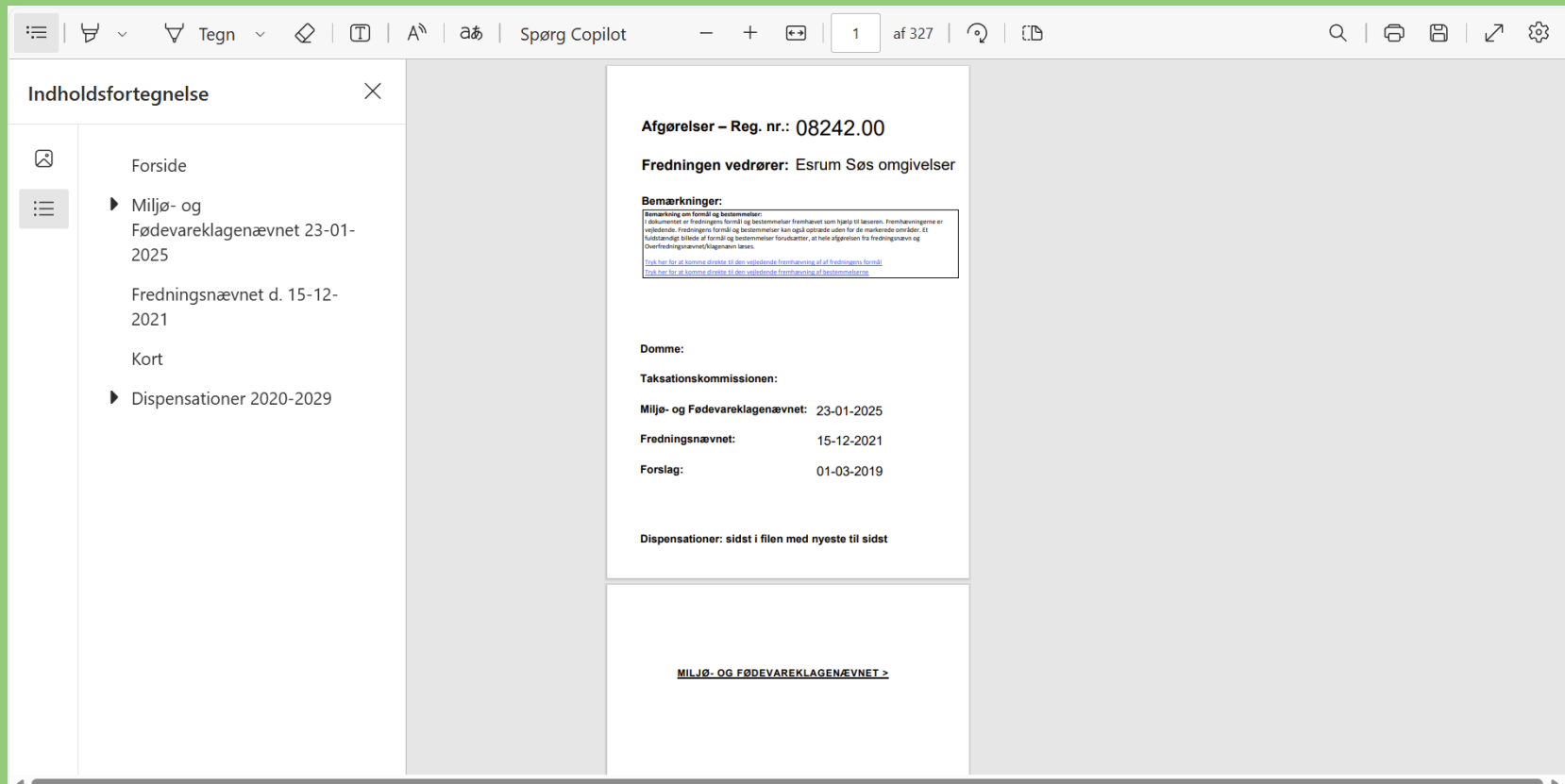
Forslag: 01-03-2019

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET >

Hvor finder jeg de fredede områder på nettet?

-Indholdsfortegnelsen kan både vises som "Miniaturevisning", hvor man ser hver enkelt side i et mindre format og som "Listevisning", hvor de forskellige emner i kendelsen er vist. På nedenstående billede vises indholdsfortegnelsen som listevisning:

Indholdsfortegnelse

- Forside
- Miljø- og Fødevareklagenævnet 23-01-2025
- Fredningsnævnet d. 15-12-2021
- Kort
- Dispensationer 2020-2029

Afgørelser – Reg. nr.: 08242.00

Fredningen vedrører: Esrum Søes omgivelser

Bemærkninger:

Bemærkning om formål og bestemmelser:
I dokumentet af Frednings Lovråd og bestemmelser fremhævet som hjælp til læsningen. Fremhævingerne er vejledende. Fredningens Lovråd og bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudskrives af hele klagenævnet for Fredningsnævnet og Overfredningsnævnet/Klagenævnet læses.

[Tryk her for at se formål og bestemmelser af Frednings Lovråd](#)
[Tryk her for at se formål og bestemmelser af Overfredningsnævnet/Klagenævnet](#)

Domme:

Taksationskommissionen:

Miljø- og Fødevareklagenævnet: 23-01-2025

Fredningsnævnet: 15-12-2021

Forslag: 01-03-2019

Dispensationer: sidet i filen med nyeste til sidst

MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET >

Fredningskendelser

Almindeligt brugte fredningsformål:

- Fredningens formål
- Bevarings af området
- Arealernes drift og anvendelse
- Byggeri
- Faste konstruktioner og anlæg
- Terrænændringer
- Offentlighedens adgang
- Retningslinjer for plejen
- Pleje og naturgenopretning
- Jagt
- Særbestemmelser
- Dispensation
- Ophævelse af eksisterende fredninger
- Retsvirkning

Hav fokus på de vigtigste bestemmelser:

Formålet! Fordi der aldrig kan dispenseres til formål, der ligger ud over fredningsformålet (§1 i fredningen).

Arealernes drift og anvendelse: Hvordan drives arealerne? Er der forpligtelser?

Byggeri og anlæg: Er der noget, som der ikke er givet tilladelse til?

Adgang: Giver fredningen adgang (fx stier), som ikke findes i marken?

Drift og anvendelse: Skamlingsbanken

Eksempel på fredning, hvor plejen skal understøtte øget biodiversitet samtidig med, at udsigten over landskabet fra Skamlingsbanken og det omkringliggende landskab sikres.

Altså fokus på både biodiversitet, landskab og udsigt.

Drift og anvendelse: Ledreborg Allé

Eksempel på fredning, hvor Ledreborg Allé, de kulturhistoriske værdier og landskabet omkring Gl. Lejre sikres som et åbent landskab med enkelte solitære træer og levende hegn sikres.

Altså alene fokus på landskabet og æstetikken.

Hvad er en plejeplan og hvor finder jeg dem?

I de nyere fredninger er der en bestemmelse om, at plejemyndigheden skal udarbejde en plejeplan.

En plejeplan skal omsætte fredningens bestemmelser til praksis og sikre, at fredningens formål om

f.eks. forbedring af natur- og landskabsværdierne opnås

Plejeplanerne for de statsligt ejede fredede arealer kan være svære at finde. Kontakt den lokale afdeling af styrelsen: <https://naturstyrelsen.dk/kontakt-os-lokalt>

Ikke alle kommuner har plejeplanerne liggende på hjemmeside. Men prøv at søge dem frem, og bed kommunens naturteam om at sende dem, hvis de ikke kan findes ved en simpel søgning

Hvad kan plejeplaner?

Plejeplaner kan sætte rammerne for natur- og landskabsplejen på private arealer, men også de kommunalt ejede fredede områder. De kan f.eks. fastsætte krav om:

- hvor mange dyr, der må gå på et areal
- at der kun må tages høslæt på bestemte tidspunkter
- at der skal fjernes opvækst
- hvor der må opsættes borde/bænkesæt
- hvordan skal offentlige stier etableres

Hvad skal jeg se efter i mit tilsyn?

Tjek hvad der står i fredningsbestemmelserne. Er der nogle indsatser, der skal gennemføres inden for en tidsfrist? F.eks. fjernelse af nåletræer eller etablering af stier?

Hvad står der i plejeplanen? Sker der noget på et areal, som ikke er i overensstemmelse med plejeplanen? Er et tidligere afgræsset areal ved at gro til? Går der mange dyr på et lille areal? Ligner et naturareal pludselig en græsplæne? Er der bygget nyt? Er der fældet store løvtræer?

Tjek Podio - måske er der givet tilladelse/dispensation
Kontakt kommunen hvis der er tale om en aktivitet i strid med fredningsbestemmelserne eller plejeplanen

Hvem kontakter jeg, når jeg opdager et problem?

Du kan overveje at kontakte lodsejeren og tage en snak om problemer og muligheder. Med app'en Find ejer, kan du se hvem der ejer hver eneste matrikel i Danmark.

Ellers kontakt din kommune:

Altid på skrift

Gerne med fotos

Til teknisk forvaltning

Hvordan sikrer jeg, at kommunen agerer og hvad er mine klagemuligheder?

Det er vigtigt at skelne mellem "kan" og "skal" opgaver. Plejen på privatejede arealer er en "kan" opgave, medmindre der er angivet en specifik handling i fredningsbestemmelserne.

Pleje på kommunale naturarealer er en "skal" opgave, uanset om arealet er fredet eller ej.

Foreslå et årligt dialogmøde med kommunens naturmedarbejdere så I kan forventningsafstemme og komme med input til plejeplaner, specifikke plejeindsatser mm.

Er der specifikke tidsbestemte indsatser i fredningsbestemmelserne, bør I presse på for at kommunen udfører opgaven. Det er aldrig den private lodsejers ansvar.

Lever kommunen gennem længere tid ikke op til forpligtelserne, kan I klage til Ankestyrelsen.

God arbejdslyst med at passe på vores fredede områder😊

